

**VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS PATIKĖJIMO TEISE VALDOMŲ
ROKIŠKIO REGIONINIO PADALINIO ADMINISTRUOJAMŲ MIŠKŲ
(DALIES NUO 2018 01 08 IKI 2019 01 01 PRIKLAUSIUSIOS BUVUSIAM
KUPIŠKIO REGIONINIAM PADALINIUI)
VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO**

S A N T R A U K A

Vienas svarbiausių VĮ Valstybinių miškų urėdijos tikslų yra miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas vadovaujantis visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais. Įmonė valstybinius miškus valdo patikėjimo teise, jais disponuoja įstatymų nustatyta tvarka.

Vidinės miškotvarkos projektas parengtas VĮ Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomų Rokiškio regioninio padalinio dalies (nuo 2018 m. sausio 8 d. iki 2019 m. sausio 1 d. buvusio Kupiškio regioninio padalinio) administruojamų miškų, vadovaujantis VĮ Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus 2018-01-12 įsakymu Nr. ĮS-95 „Dėl vidinės miškotvarkos projektų parengimo“. Patvirtinus šį projektą pagal jo sprendinius miškai bus tvarkomi, naudojami ir atkuriami ateinančius dešimt metų.

Projektavimas atliktas naudojant 2017 m. valstybinės miškų inventorizacijos duomenis, kurie apibūdina medynų taksacinius rodiklius (rūšinę sudėtį, amžių, aukštį, skalsumą, tūrį ir kt.), dirvožemio sąlygas, pomiškio ir trako kiekį, miškų sanitarinę būklę. Projekte taip pat įvertinta 2008-2017 metais vykdyta miško ūkinė veikla, patikslintos saugotinių augalų ir gyvūnų radavietės, gamtos ir kultūros vertybių vietos, aprašyti rekreaciniai objektai bei remiantis visais surinktais duomenimis suprojektuotos ūkinės priemonės artimiausiam dešimtmečiui.

Dalyje Rokiškio regioninio padalinio teritorijos inventorizuotas bendras visų nuosavybės ir valdymo formų miškų plotas yra 33,8 tūkst. ha, iš jo 32,2 tūkst. ha yra miško žemė. Teritorijos miškingumas – 30,1 proc.. VĮ Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomas plotas Rokiškio regioninio padalinio dalyje (toliau – Regioninio padalinio administruojami miškai) yra 14,4 tūkst. ha, tai yra 42 proc. bendro miškų ploto.

REGIONINIO PADALINIO ADMINISTRUOJAMŲ MIŠKŲ RODIKLIAI

Regioninio padalinio administruojami miškai suskirstyti į penkias girininkijas: Alizavos, Skapiškio, Subačiaus, Kupiškio ir Šimonių. Vidutinis girininkijos plotas yra 2,9 tūkst. ha. Miškai suskirstyti į 554 kvartalus, o kvartalai – į 9517 taksacinių sklypų. Vidutinis kvartalo plotas – 26 ha, vidutinis taksacinio sklypo plotas – 1,5 ha.

Miškai pagal ūkininkavimo tikslus ir pagrindinę funkcinę paskirtį priskirti miškų grupėms. I miškų grupės (rezervatinių) miškų nėra. II miškų grupės (ekosistemų apsaugos ir rekreaciniai) miškai sudaro 14,4 proc. (2074 ha), III grupės (apsauginiai miškai) – 5 proc. (60 ha) ir IV grupės (ūkiniai miškai) – 85,2 proc. (12271 ha) ploto.

Mišku apaugusi žemė (medynai) sudaro 12491 ha, iš jų 34 proc. medynų yra kultūrinės kilmės (įveisti arba atkurti želdinant). Neapaugusių miškų plotų yra 342 ha (2,6 proc. miško žemės ploto), iš jų 251 ha - kirtavietės, 40 ha – žemė skirta miškui įveisti, 29 ha – miško aikštės ir 22 ha – žuvę medynai. Ne miško žemės yra 1077 ha (7,5 proc. bendro ploto), iš jų pelkių – 1025 ha.

Bendras medynų sukauptas tūris yra 2,7 mln. m³. Vidutinis medynų tūris hektare – 218 m³, brandžių medynų – 312 m³. Regioninio padalinio administruojamų miškų vidutiniškai kasmet priauga 7,49 m³/ha. Vidutinis medynų skalsumas yra 0,75, vidutinis visų medynų amžius – 49 metai.

Pagal vyraujančią medžių rūšį medynuose vyrauja eglynai, kurie sudaro 32,9 proc. visų medynų ploto. Pušynai auga 20,6 proc. bendro medynų ploto. Iš kietųjų lapuočių ąžuolynams tenka – 0,7 proc., uosynams ir guobynams – po 0,1 proc. Minkštųjų lapuočių medynai sudaro 45,6 proc., didžiąją dalį jų sudaro beržynai (27,7 proc.) ir juodalksnynai (9,1 proc.). Drebulynai sutinkami 5,9 proc. bendro medynų ploto, baltalksnynai – 2,6 proc. ir liepynai – 0,3 proc. ploto.

Medynai pagal brandumo grupes III ir IV grupių miškuose pasiskirsto taip: jaunuolynai sudaro 42 proc., pusamžiai – 25 proc., bręstantys – 9 proc. ir brandūs – 24 proc. ploto. Perbrendę medynai sudaro 21 proc. brandžių medynų.

Vyrauja laikinai užmirkusios (53 proc.), derlingos (46 proc.) augavietės. Užmirkusios ir pelkinės augavietės inventorizuotos 37 proc., iš jų nusaustintos - 11 proc. ploto.

Regioninio padalinio veiklos teritorijoje yra dalys Šimonių girios ir Žaliosios girios biosferos poligonų, dešimt valstybinių draustinių, „Natura 2000“ teritorijos – dvi paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST) ir devynios vietovės atitinkančios gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus (BAST), penki gamtos paveldo objektai, iš kurių Stirniškių atodanga yra paskelbta gamtos paminklu.

Valstybės saugomose teritorijose, regioninio padalinio miškai sudaro 4,8 tūkst. ha arba 33 proc. bendro regioninio padalinio administruojamų miškų ploto.

ŪKINIŲ PRIEMONIŲ PROJEKTAS ARTIMIAUSIAM DEŠIMTMEČIUI

Miško kirtimų apimtys apskaičiuotos ir kirtimai išdėstyti vadovaujantis teisės aktais ir 2017 m. miškų inventorizacijos duomenimis. Apskaičiuota miško kirtimų apimtis aprobuota 2018-11-22 d. Miškotvarkos mokslinėje-techninėje taryboje.

Metinis medienos naudojimas sudaro 55,9 tūkst. m³ likvidinės medienos. Pagrindiniam naudojimui tenka 74 proc., ugdymo kirtimams – 13 proc., sanitariniams kirtimams – 7 proc., kitiems kirtimams – 6 proc. bendro naudojimo.

Vadovaujantis VI Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus 2018-11-14 įsakymu Nr. ĮS-454 „Dėl 2019 m. numatytų kirtimų nevykdymo natūralių buveinių apsaugai svarbiose teritorijose“, pagrindiniai miško kirtimai II miškų grupės miškuose ir Buveinių apsaugai svarbiose teritorijose (BAST) esančiose sklypuose, kuriuose inventorizuotos miško buveinės, neprojektuoti. Vadovaujantis šiuo įsakymu taip pat apribotas pagrindinių miško kirtimų projektavimas ir vykdymas III grupės ir regioniniuose parkuose esančiuose IVA grupės miškuose.

III miškų grupės miškuose suprojektuoti neplyni pagrindiniai miško kirtimai. IV miškų grupės miškuose neplyni kirtimai projektuojami 16 proc. medynų pagal plotą. Plynais kirtimais 2019 – 2023 m. projektuojama iškirsti 740 ha.

Iš 1 ha mišku apaugusio ploto bus iškertama po 5,7 m³ bendro arba 4,5 m³ likvidinio tūrio, iš jo pagrindiniais kirtimais – 3,3 m³.

Bendras einamasis medynų tūrio prieaugis – 7,49 m³/ha. Kasmet projektuojama iškirsti 5,74 m³/ha bendro tūrio. Bendras prieaugio naudojimo procentas – 77 proc. II miškų grupės miškuose projektuojama vidutiniškai iškirsti 57 proc. bendro prieaugio, III grupės miškuose – 25 proc. ir IV grupės miškuose – 78 proc. bendro prieaugio. Bendras prieaugio naudojimas užtikrins tvarų, tausojantį miško naudojimą. Ateinančius dešimt metų vyks medienos kaupimas ateities kartoms. Medienos naudojimo procentas – 2,6 proc. viso medienos tūrio. Kasmet miško kirtimais bus apimama 3,9 proc. viso medynų ploto.

PROJEKTUOJAMA METINĖ KIRTIMŲ APIMTIS

Kirtimų rūšys	Metinė apimtis						
	Plotas, ha	tūris tūkst. m ³		likvidinio tūrio proc. nuo bendro tūrio	likvidinis tūris tūkst.m ³ pagal miškų grupes		
		bendras	likvidinis		II	III	IV
Pagrindiniai kirtimai	164*	49,9	41,4	83	-	0,1	41,3
Ugdomieji kirtimai	327	12,6	7,2	57	0,2	-	7,0
Sanitariniai kirtimai	x	4,8	3,8	80	0,8	-	3,0
Specialieji kirtimai	x	4,4	3,5	80	1,7	-	1,8
Iš viso	491	71,7	55,9		2,7	0,1	53,1

* - ekvivalentinis plotas

Potencialiai naudotinių miško kirtimo atliekų kiekio įvertinimas. Kirtimo atliekos pagrindiniuose ir ugdomuosiuose kirtimuose sudarys apie 23 proc. nuo bendro suprojektuoto kirsti tūrio. Metiniai energetinės medienos su žieve išteklių atskirais kirtimais pagal iškertamą tūrį, jaunuolynų ugdymo kirtimais sudarys 12 proc. (2,1 tūkst. m³), retinimo ir einamaisiais kirtimais – 12 proc. (1,9 tūkst. m³) ir pagrindiniais kirtimais – 76 proc. (12,7 tūkst. m³). Kirtimo atliekų struktūroje šakos sudarys apie 39 proc., malkos ir sausuoliai – 42 proc., smulkūs medeliai – 12 proc. ir stiebų viršūnės – 7 proc.

Miško atkūrimas. Miško atkūrimo fondą sudaro 342 ha inventorizuotų neapaugusių mišku plotų ir 740 ha medynų suprojektuotų kirsti plynai 2019 – 2023 metais, iš viso 1082 ha. Želdinti numatoma 72,5 proc., paliekama želti – 27,5 proc. ploto, taip pat bus taikomas ir mišrusis atkūrimo būdas. Metinė miško atkūrimo apimtis pirmajam penkmečiui – 138 ha. Visus iškirstus medynus projektuojama atkurti per 3 metus. Priklausomai nuo naujos miško įveisimui tinkamos valstybinės žemės įsigijimo galimybės, siekiant didinti Lietuvos miškingumą, kasmet planuojama įveisti apie 4 ha miško.

Kiti darbai. Numatytas kasmetinis regioninio padalinio administruojamų miškų ribinių linijų su kitais naudotojais atnaujinimas (65 km), kvartalinių linijų valymas (40 km), riboženklų atstatymas (100 vnt.), kvartalinių stulpų atnaujinimas (50 vnt.).

Miško apsauga. Suprojektuota sanitarinių kirtimų apimtis – 3,8 tūkst. m³ likvidinės medienos per metus. Vadovaujantis Miško sanitarinės apsaugos taisyklėmis rekomenduotos biologinės, cheminės ir kitos sanitarinės miškų apsaugos priemonės.

Priešgaisrinė apsauga. Parengtas priešgaisrinio tvarkymo planas visai regioninio padalinio veiklos teritorijai. Miškai suskirstyti degumo klasėmis: aukšto degumo miškų (16 proc.), vidutinio degumo (26 proc.) ir žemo degumo (58 proc.). Numatytas kasmetinis mineralizuotų juostų atnaujinimas (60 km per metus), parengtas miškų priešgaisrinių priemonių žemėlapis.

Medžioklėtvarka. Apskaičiuotas leistinas žvėrių skaičius – 397 sąlyginiai elniai (281 elnias, 12 briedžių ir 320 stirnų). Leistina šernų banda – 446 vnt. Nustatytas minimalus papildomų pašarų kiekis žiemos sąlygomis, rekomenduojamas 30 ha pašarinių laukelių plotas. Numatytos biotechninės ir želdinių apsaugos priemonės.

Rekreacija ir poilsio organizavimas miškuose. Visoje regioninio padalinio administruojamoje teritorijoje rekreaciniams miškams priskirta 5 ha (Kupiškio miesto miškai). Siekiant miškus kuo geriau pritaikyti poilsiautojų lankymuisi bei kontroliuoti lankytojų srautus, padalinio administruojamiems miškams yra parengtas „Rekreacinio sutvarkymo projektas“, kuris yra sudėtinė miškotvarkos projekto dalis.

Gamtosauginių priemonių planas, kurį sudaro aiškinamasis raštas ir žemėlapiai M 1:50 000, žemėlapiai girininkijoms M 1:20000. Jame apibūdintos visos saugomos teritorijos, Lietuvos Respublikos saugomos gyvūnų, augalų ir grybų rūšys, paukščių lizdavietės, kertinės miško buveinės, kitos ekologiškai vertingos teritorijos: pelkiniai miškai paliktini natūraliai raidai, miško pelkės paliktinos savaiminei raidai, miško laukymės saugotinos nuo apaugimo medžiais ir krūmais, šlaitų medynai, miško sklypai su pavieniais bioįvairovės medžiais ar senmedžiais. Suprojektuotas kompleksas gamtosauginių miško ūkinių priemonių biologinei įvairovei išsaugoti ir gausinti.

Baigiamojoje projekto dalyje pateiktas projektinių sprendinių ekonominis, ekologinis ir socialinis vertinimas. Suprojektuotos miškų ūkinės priemonės užtikrins tausojantį, daugiataksių miško naudojimą, palaikantį miško ekosistemų stabilumą, esamų gamtinių bei kultūros vertybių ir biologinės įvairovės išsaugojimą, taip pat ekonominę naudą.

Miškotvarkos poskyrio vadovas Darius Ribokas